

**ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

Василенька Надія

к.е.н., в.о. доцента

Львівський національний аграрний університет

м. Дубляни

**ВІДРОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ГАЛУЗЕЙ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
В УКРАЇНІ: КОНОПЛЯРСТВО**

Підвищена зацікавленість у виробах із конопель у Західній Європі, Америці, Австралії та Китаю спонукає також і нас до перегляду ставлення до цієї культури. Сьогодні вироби з конопель перевищують десятки тисяч найменувань, для виготовлення яких застосовується волокно, костриця, насіння. Дивно, що в період індустріального буму та енергетичної кризи попит на продукцію із конопель не зменшився, а навпаки зріс, зокрема, у легкій промисловості, будівельній галузі та харчовій промисловості, виготовленні ліків тощо. Такий широкий попит на коноплепродукцію на внутрішньому та світовому ринках робить коноплі інвестиційно привабливою культурою.

Коноплярство в Україні з кожним роком все більше орієнтується на експорт своєї продукції та неплановірно звужує коло свого використання, тому не вписується в сучасні тенденції розвитку світового ринку.

Для конопляної галузі 2012 р. став знаковим, оскільки члени асоціації «Українські технічні коноплі», до складу якої входить і Дослідна станція луб'яних культур, провели велику роботу, результатом якої стало прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2012 р. № 800 [6], згідно з якою визначено поняття «технічні коноплі» та з серпня 2012 р., за умови дотримання ліцензійних умов вирощування конопель, посіви не підлягають обов'язковій охороні. Зняття охорони посівів конопель в Україні має стати новим поштовхом у напрямку розвитку галузі коноплярства.

На сьогоднішній день коноплярство, не зважаючи на всі перепони, має рентабельність виробництва, в залежності від напрямку вирощування, від 31 до 56%, а якщо світову законодавчу базу застосувати в Україні то рівень рентабельності галузі можна підняти до 86%, що дасть можливість відродити українську традиційну галузь сільськогосподарського виробництва. Експерти пояснюють, що вклавши в розрахунку на гектар 2,5-3 тис. грн,

можна отримати віддачу до 100%, а врожайність конопель в Україні досягає 1100 кг з гектара [2].

Зараз основні витрати під час вирощування посівів конопель лягають на мінеральні добрива, дизельне паливо, оренду земель, амортизацію та ремонт техніки тощо. Структура витрат на вирощування має такий вигляд: мінеральні добрива - 37,8%, паливо-мастильні матеріали - 19,2%, насіння - 6,5%, оренда землі - 5,6%, амортизація та ремонт 5,4%, оплата праці - 4,4%, гербіциди та засоби захисту - 3,8% та інші [5].

Розвиток галузі коноплярства – це не тільки розвиток сільського господарства, а і відповідний розвиток переробної, легкої промисловості, харчової та інших галузей господарювання. Мотивацією розвитку галузі служать додаткові надходження коштів до бюджетів відповідних регіонів від виробничої та торгівельної діяльності виробників конопель, створення робочих місць, поліпшення родючості ґрунту в процесі організації сівозмін. Отже, розвиток галузі коноплярства залежить не тільки від раціонально організованого вирощування культури, а й розширення сфер використання продукції із цієї культури [1, с.32-34].

Зараз, після тривалого періоду «репресій» стосовно цієї рослини, починає відновлюватись виробництво з використанням коноплі в якості сировини. Так, сьогодні в Україні виготовляють конопляне взуття, стають популярними вироби з конопляного паперу ручної роботи. Вироби з коноплі скоро перестануть бути екзотикою і ми зможемо побачити їх не лише в сувенірних крамницях та спеціалізованих магазинах [3, с.679-681].

Областями, у яких знаходиться найбільша кількість підприємств, що займаються вирощуванням та переробкою коноплесировини є Полтавська (49), Дніпропетровська (27), Чернігівська (19), Сумська (18) області. У Західному регіоні України та Криму поки що вирощування коноплі не є популярним.

Інноваційні напрями розвитку коноплярства на наш погляд найбільшою мірою пов'язані із диверсифікацією напрямів переробки та використання коноплесировини. Прогнозується, що у першій половині ХХІ ст. до 40% світового виробництва складатиме продукція та технології, які будуть пов'язані з екологією та енергетикою. Так, виробництво целюлози з волокна і соломи конопель є інноваційним і сприятливим для навколишнього середовища. Целюлоза з волокна конопель може використовуватися як сировина для виробництва спеціального високоякісного білого паперу. Коноплесировина є придатною для виготовлення з неї альтернативного біопалива. Олія конопель використовується як консервант для харчових продуктів і самостійний продукт харчування в натуральному вигляді, є сировиною для виготовлення лаків, фарб, оліфи, лінолеуму, маргарину, мила дитячого й антиалергенного, медичних препаратів, азбестотехнічних виробів, гальмівних стрічок, накладок і дисків.

У будівництві продукція конопель може бути достатньо широко представлена як основа для створення фундаментних, стінових та покрівельних

технологій, як утеплювальні та ізолювальні матеріали різного функціонального призначення, наповнювачі для будівельних виробів та інше [7].

Слід відмітити, що коноплі містять великий потенціал для їх застосування у процесі екологізації різних галузей виробництва.

У зв'язку з переходом агропромислового виробництва до ринкових умов господарювання вивчення перспектив розвитку галузі коноплярства важливо узгоджувати із дослідженнями з питань маркетингу інновацій, які включають наступні напрямки:

- визначення найбільш пріоритетних напрямків переробки коноплесировини, що представляють комерційний інтерес;
- проведення маркетингових досліджень інфраструктури ринку коноплепродукції;
- моніторинг галузей льонарства і коноплярства;
- розроблення пропозицій стосовно поліпшення стану виробництва луб'яних культур і програм розвитку галузей.

Список використаних джерел

1. Бохан, А. В. Мотиваційно-стимулювальний механізм екологізації підприємництва [Текст] / А. В. Бохан // Економіка та держава. — 2007. — № 10. — С. 32.
2. Голобородько П. А. Ресурсозберігаюча технологія вирощування конопель [Електронний ресурс] : практичні рекомендації / П. А. Голобородько, К. Я. Коротя. – Режим доступу : <http://ibc-uaas.at.ua/index/0-21> (дата звернення: 13.12.2013). — Назва з екрана.
3. Економіка природокористування [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Черевко, І.В. Черевко, Н.І. Василенька. — Львів : Інтер-прес, 2012. — 698 с.
4. Кабанець, В. Ненаркотичні посівні коноплі – культура невичерпних можливостей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.agro-business.com.ua.
5. Маринченко, І. О. Перспективи розвитку коноплярства України [Текст] / І. О. Маринченко // Посібник українського хлібороба. — 2009. — №1. — С. 333.
6. Постанова КМУ від 22 серпня 2012 року №800 про внесення змін до Постанови КМУ від 6 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.
7. Примаков, О. А. Технічні коноплі в Україні – погляд в майбутнє [Текст] / О. А. Примаков, І. О. Маринченко // Сучасні аграрні технології. — 2013. — №5. — С. 36—40.
8. Технічні коноплі в Україні та інших країнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tku.org.ua> (дата звернення: 14.12.2013). — Назва з екрана.

